

Arhim. Dimitrie Plecevici

**Sfinții Zosima Sinaitul
și Iacov cel Nou
de la Mănăstirea Tumane**

Viața, minunile, slujba și acatistul

Traducere din limba sârbă:
Monahia Domnica Țalea

EDITURA EGYMENITA

2026

Cuprins

Introducere	5
Mănăstirea Tumane.....	8
Așezarea și caracteristicile geografice	8
Denumirea și începutul întemeierii mănăstirii.....	9
Istoricul Mănăstirii Tumane	13
Viețuitorii Mănăstirii Tumane	15
Viața Sfântului și purtătorului de Dumnezeu	
Părintelui nostru Zosima Sinaitul, pustnicul și	
făcătorul de minuni de la Mănăstirea Tumane	18
Isihasmul	21
Controversa isihastă	23
Cuviosul Grigorie Sinaitul.....	25
și misiunea sa duhovnicească	25
Sinaiții în ținuturile sârbești	27
Cuviosul Zosima Sinaitul	30
Tradiția despre trecerea la cele veșnice	
a Cuviosului Zosima	32
Cinstirea Cuviosului Zosima.....	35
Descoperirea sfintelor moaște	
ale Cuviosului Zosima Sinaitul.....	37
Canonizarea Cuviosului Zosima Sinaitul.....	38
Viața Sfântului Iacov cel Nou	
de la Mănăstirea Tumane	40
Nașterea, copilăria și tinerețea	41
Revelația credinței	42

Crâmpie din vremea călugăriei	44
Adevăratul ascet.....	45
Ucenicul sfânt al unui învățător sfânt	47
Lucrând tăcut pe ogorul Domnului	48
Minunatul înainte-văzător	49
Nevoința nebuniei pentru Hristos.....	50
Neostenitul ostaș al lui Hristos	52
Trecerea la cele veșnice	53
Descoperirea sfintelor moaște ale Cuviosului Iacov cel Nou	56
Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului din Kursk	57
Mărturii despre minunile săvârșite de Dumnezeu prin mijlocirea Sfinților Zosima Sinaitul și Iacov cel Nou	58
Tămăduire de paralizie	61
Tămăduire de depresie	61
Izbăvit de moarte după ce a fost în comă	62
Tămăduire de cancer pulmonar	62
Tămăduire de tumoră pancreatică malignă	63
Tămăduirea ventriculelor cerebrale	64
ale unui bebeluș în timpul sarcinii	64
Tămăduire de pneumonie	64
Tămăduirea de paralizie a tatălui meu	65
Tămăduire de alergie	66
Tămăduirea unui copil de o afecțiune a picioarelor	66
Naștere binecuvântată	67
Sfinții mi-au tămăduit copiii	67

Tămăduire de sarcom și de dureri de stomac	68
Tămăduirea de cancer pulmonar a unui om de altă credință	69
Tămăduire de carcinom spinal	70
Tămăduire de cancer limfatic	71
Tămăduire de astm	72
Chistul s-a micșorat	72
Tămăduire de cancer la colon	73
Tămăduire de herpes la ochi	73
Tămăduire de cancer la colon cu metastaze hepatice	74
Tămăduire de o afecțiune a glandei tiroide	75
Naștere binecuvântată	76
Tămăduire de tic nervos	76
Tămăduire de cancer la colon	77
Tămăduire de astm alergic	78
După ce am pierdut trei sarcini, l-am avut pe micuțul Iacov	79
Tămăduire de cancer uterin	79
Recuperarea vederii	80
Tămăduirea unui copil grav bolnav	80
Tămăduire de o afecțiune a glandei tiroide	81
Tămăduire de o tumoră la sân	81
Tămăduire de epilepsie	82
Tămăduire de leucemie	82
Tămăduire de tumoră la colon	83
Tămăduire de o tumoră foarte agresivă	84
Izbăvire de moarte după căderea de pe un acoperiș	86

Tămaduire de cancer tiroidian	87
Tămaduire de cancer la stomac	88
Tămaduire de tumoră a unui copil	88
Dobândirea unui prunc	89
Tămaduire de diabet	89
Trezire din moartea clinică	91
Naștere binecuvântată	91
Tămaduire de tumoră pancreatică	92
Tămaduirea de cancer cu metastaze	93
Tămaduire de cancer mamar agresiv	94
Tămaduire de cancer cu metastaze	96
Tămaduire de o tumoră ovariană	97
Izbăvirea unui tânăr după un accident grav	98
Tămaduire de cancer la colon	99
După șapte ani de așteptări, naștere binecuvântată	100
Din scaunul cu roțile, mergând pe propriile picioare	101
Tămaduire de tumoră la sân	102
Tămaduire de chisturi ovariene și nașterea micuțului Iacov	103
Stagnarea creșterii unei tumori maligne.....	104
Tămaduire de cancer pulmonar agresiv	106
Naștere binecuvântată după 11 ani de căsnicie	107
Tămaduirea părinților mei	107
Tămaduire de epilepsie	109
Tămaduire de cancer pulmonar	110
Tămaduire de cancer la sân	111

Vindecarea unui bebeluș de sepsis și chist la cap	111
Tămaduirea unui copil de crize de frică și panică	113
Vederea s-a ameliorat	114
A supraviețuit operației pe cord deschis și coronavirusului	115
Naștere binecuvântată	116
Trezire din comă	117
Oprirea incendiului	118
Tămaduire de melanom	118
Tămaduire de cancer la colul uterin.....	119
Tămaduire de tumoră malignă a ganglionilor limfatici	120
Tămaduire de cancer la colon	121
Naștere binecuvântată	121
Tămaduire de o afecțiune a ochiului	122
Recuperare miraculoasă din comă	123
Tămaduire de tumoră la sân	124
Tămaduire de cataractă	125
Tămaduire de alienare mintală	125
Tămaduire de tumoră la ganglionii limfatici	126
Evitarea unei operații pentru extirparea unui chist renal	127
Tămaduirea unui copil de cancer limfatic.....	128
Naștere binecuvântată	129
Trezire miraculoasă din comă	130
Tămaduire de cancer la sân	130
Tămaduire de cancer de colon cu metastaze	131

Tămăduire de coronavirus și naștere binecuvântată	132
Tămăduire de cancer pulmonar	133
Naștere binecuvântată.....	133
Naștere binecuvântată	134
Tămăduirea unui prunc în cursul sarcinii	135
Tămăduire de tumoră pe creier și sinus	136
Tămăduire după un accident vascular cerebral.....	138
Tămăduire de dureri la mâna dreaptă	139
Slujba Sfinților Zosima Sinaitul și Iacov cel Nou de la Mănăstirea Tumane	140
Troparul și condacul Sfinților Zosima Sinaitul și Iacov cel Nou de la Mănăstirea Tumane	161
Acatistul Sfinților Părinți Zosima Sinaitul și Iacov cel Nou de la Mănăstirea Tumane	162
Date de contact	175

Mănăstirea Tumane

Pentru ca cititorul să-și facă o imagine exhaustivă despre acest străvechi locaș din Eparhia Branicev, ca și despre modul de viețuire al cuvioșilor ale căror sfinte moaște se odihnesc aici, este de mare însemnătate să prezentăm câteva date despre caracteristicile geografice, istoria și viețuitorii Mănăstirii Tumane.

Așezarea și caracteristicile geografice

Aflată la 9 km depărtare de cetatea Golubaț, ascunsă de privirile oamenilor, tăcută și tainică, Mănăstirea Tumane își deapănă istoria de șase veacuri. Într-o minunată armonie a frumuseții naturale, ca și cum s-ar fi ivit spontan, biserica mănăstirii, mărturisitoare a credinței și păstrătoare a sfintei tradiții, se înalță pe o poiană mărginită de păduri seculare. Pacea și liniștea acestui sfânt locaș sunt stigherite de cursul unui râu de munte, în a cărui apă limpede și cristalină se oglindesc toată frumusețea, pătımirea și minunata transfigurare a acestui sfânt locaș, întemeiat din rânduială dumnezeiască, prin mâinile unui ctitor și om al lui Dumnezeu.

Pe acest tărâm sfințit, unde, din vechime, Domnul este proslăvit liturgic și fiecare pas e sfințit de rugăciunile sfinților, bucuria Învierii inundă sufletele

tuturor. Frumusețea ambientală, pe de o parte, și pacea duhovnicească, pe de altă parte, contribuie ca prezența acestui sfânt locaș să fie deosebit de însemnată atât din punct de vedere duhovnicesc, cât și istorico-cultural. Aici atât natura, cât și oamenii, uniți din dorința de a-și preschimba existența dintr-una trecătoare într-una veșnică, Îl slăvesc neîncetat pe Dumnezeu. Este limpede de ce Cuviosul Zosima a ales chiar acest loc pentru viețuirea sa pustnicească, în singurătate și rugăciune.

Acest sfânt locaș din Eparhia Branicev lasă o impresie minunată asupra oricui trece pe aici, fiind mai presus de toate o mărturie a credinței și a osteneții unui popor, precum și un far călăuzitor către Împărăția Cerurilor. De aceea, relatarea despre Mănăstirea Tumane nu este altceva decât istorisirea oamenilor care Îl descoperă pe Dumnezeu și bucuria de a trăi în comuniune cu El și sfinții Săi.

Denumirea și începutul întemeierii mănăstirii

Despre întemeierea și denumirea Mănăstirii Tumane nu există documente scrise; toate mărturiile existente au apărut mai târziu, în veacul al XIX-lea, fiind preluate din tradiția orală și culese prin viu grai.

Numele slăvitului Miloș Obilici, care a luptat pe câmpia din Kosovo², nu e pomenit nicăieri mai mult

² Bătălia de pe Câmpia Mierlei din Kosovo a avut loc pe 15/28 iunie 1389 între otomanii conduși de Murad I și armata sârbească condusă de cneazul Lazăr. Există legenda că, înainte de această luptă cneazului Lazăr i s-a arătat îngerul Dom-

decât în împrejurimile Mănăstirii Tuman. De-a lungul veacurilor, poporul a legat întemeierea și denumirea mănăstirii de numele său. Tradiția, care, cu timpul nu a fost umbrită, ci a devenit tot mai grăitoare, spune că odată, fiind la vânatoare prin pădurile dese ale moșiei sale, Miloș, auzind niște foșnete prin tufișurile din apropiere și crezând că era vreun animal sălbatic, a tras cu arcul într-acolo. Mergând după urmele de sânge pentru a prinde vânatul, crezând că era vorba despre o căprioară, nu mică i-a fost uimirea, când l-a aflat grav rănit pe renumitul pustnic Zosima. Văzându-l pe vestitul ascet înaintea morții, nobilul Miloș, profund zdruncinat și întristat, deoarece, fără să vrea, îl străpunsese cu săgeata pe omul lui Dumnezeu, încercând să-l salveze, s-a grăbit să-l ducă la palatul său. Întrucât săgeata fusese bine ascuțită și îmbibată cu otravă, sfântul, bucurându-se de întâlnirea cu Dumnezeu, iertându-l din inimă, l-a rugat pe Miloș ca, după scurta călătorie, să-l coboare în pământ și a rostit: „Tu mani me!”³ Văzând că vestitul pustnic

nului propunându-i să aleagă între împărăția pământească și cea cerească. Alegându-o pe cea cerească, oștirea sârbească în frunte cu cneazul Lazăr a pierdut bătălia, acesta fiind ucis în luptă, iar sultanul otoman Murat I a fost ucis de viteazul nobil sârb Miloș Obilici. Deznodământul bătăliei a fost dobândirea Împărăției Cerești, ce se sărbătorește anual pe 15/28 iunie la praznicul Vidovdan („ziua vedeniei”), simbolizând rezistența și consolidarea patriotismului și a ființei naționale, a eroismului sârbesc în fața cotropitorilor străini. (n. trad.)

³ Expresia sârbească „Tu mani me!/Ty mani me!” rostită de Cuviosul Zosima înainte de a-și da sufletul în mâinile Domnului este folosită mai mult în popor și s-ar traduce în limba

adormise întru Domnul, nobilul Miloș a vărsat suvoaie de lacrimi; căindu-se cu amar pentru încetarea din viață a renumitului pustnic, pricinuită fără intenție, chiar de mâna sa, nobilul a început să zidească o biserică deasupra mormântului Cuviosului Zosima.

Când construcția bisericii se apropia de sfârșit, urmând să i se mai pună doar acoperișul, nobilul Miloș a primit o scrisoare din partea cneazului Lazăr; printre rânduri, fostul binefăcător al Bătrânului Zosima (cneazul Lazăr) repeta minunatele cuvinte ale pustnicului rostite înainte de trecerea sa la cele veșnice, scrise însă acum de mâna sa: „Lasă aici ctitoria⁴ și vino acum la Krușevaț⁵ să luptăm cu turcii.” Lăsând pe mai târziu împlinirea nobilei sale intenții, iubindu-și din inimă credința și patria, Miloș a pornit la drum. Într-o luptă grea și sângeroasă dusă pe fatidica câmpie din Kosovo, cinstitul cneaz Lazăr și viteazul său nobil Miloș și-au plecat capetele și, apărând sfânta cruce și adevărul lui Hristos, pâna la cea din urmă picătură de sânge, s-au înscris în cartea veșniciei. Recunoscând profunzimea credinței cneazului, Biserica, prin hotărârile

română prin „Lasă-mă aici!”, ceea ce mai apoi a devenit denumirea mănăstirii – „Tuman”. (n. trad.)

⁴ Prin cuvintele „Lasă aici ctitoria” (în limba sârbă: „Tu mani zadužbinu/ Ty mani zadužbinu”) cneazul își sfătuiește supusul să amâne încheierea construcției sfântului locaș punând mai presus de orice iubirea de neam, libertate și credință. (n. trad.)

⁵ Cetatea Krușevaț a fost fondată în anul 1371 ca reședință a cneazului Lazăr până la bătălia din Kosovo, devenind centrul politic și cultural al Serbiei Moravice.

Sfântul Sinod al BOS, l-a proclamat drept sfânt, adăugându-l la această adunare și pe Cuviosul Zosima Sinaitul. Cât va mai dăinui lumea, în ținutul său, curajosul Miloș Obilici va rămâne înscris în nemurire. Ctitoria sa nu a fost uitată de poporul mult pătimitor, care a încheiat construcția sfântului locaș începută deasupra mormântului făcător de minuni al Cuviosului Zosima, iar denumirea sa a fost dată după cuvintele starețului și ale cneazului, din „tu mani” devenind „Tumane”. Din dorința de a dobândi un ocrotitor ceresc, poporul, ce dusesse povara cumplitei pătimiri și înrobiri, a închinat biserica Sfântului Arhanghel Mihail. Precum în veacurile trecute, și în ziua de azi, Mănăstirea Tumane, închinată Sfântului Arhistrateg, este un minunat martor al nevoiței cinstiului Avvă Zosima, al pocăinței și eroismului lui Miloș și al morții mucenicești a cneazului Lazăr. Purtând povara istoriei, suferinței și învierii unui popor, sfântul locaș Tumane dă mărturie până în ziua de azi de legământul evanghelic din Kosovo: „Jerfim totul pentru credință, iar pentru nimic în lume nu ne lepădăm de credință.”

În monografia Mănăstirii Vitovnița, protoiereul dr. Radomir Miloșevici afirmă că e posibil ca Mănăstirea Tumane să aibe legături cu negustorii armeni, având în vedere faptul că o mănăstire cu același nume există până azi în țara lor.

În lucrarea „Cununile cneazului Lazăr și ale Mănăstirii Ravanița”, Bojidar Kovacevici indică posibilitatea ca numele Mănăstirii Tumane să provină din cuvântul grecesc „ο τῦμπος” (în lat.

„tumulus”), care s-ar traduce prin „mormânt, monument funerar”.

Este de netăgăduit faptul că începutul Mănăstirii Tumane este legat indisolubil de Cuviosul Zosima Sinaitul, și că pe locul nevoiței sale sau în jurul mormântului, după trecerea sa la cele veșnice, a fost întemeiat sfântul locaș.

Indiferent de obârșia denumirii, Mănăstirea Tumane și pomenirea Cuviosului pustnic Zosima au continuat să dăinuiască peste veacuri și până în ziua de azi credincioși din diferite colțuri ale lumii vin aici căutând leac și alinare duhovnicească.

Istoricul Mănăstirii Tumane

Nu există informații despre felul cum arătau biserica și anexele mănăstirii la începutul întemeierii sfântului locaș. Este cunoscut faptul că de-a lungul Evului Mediu și în perioada robiei otomane, Mănăstirea Tumane a purtat povara pătimirii, fiind jefuită, ruinată și incendiată în repetate rânduri, însă de fiecare dată a fost renovată, deoarece însemnătatea sa duhovnicească în acea perioadă era deosebit de mare. Pe de o parte, amintea de suferință în trecutul glorios al poporului, iar pe de altă parte, de o mai mare însemnătate, determina poporul să se hotărească pentru dobândirea făgăduitei Împărăției Cerești și dădea mărturie despre ea binecredincioșilor creștini, fiind un bastion indestructibil al credinței.

Mănăstirea Tumane este atestată documentar pentru întâia dată prin anii 1572-1573, iar mai apoi în vremea sultanului Murat al III-lea (veacul

al XVI-lea) există documente scrise în legătură cu birurile datorate, în care se face pomenire de faptul că atunci viețuiau în cadrul mănăstirii doi monahi.

La începutul veacului al XVIII-lea părintele exarh Maxim Ratkovici, reprezentantul Mitropolitului de Belgrad, la cererea autorităților sale ecleziastice, a trecut pe la mănăstirile din Branicev pentru a întocmi un raport în care a prezentat limpede condițiile în care se aflau acestea, precum și numărul de viețuitori și felul nevoinței lor. În acest raport a menționat și Mănăstirea Tumane, despre a cărei biserică a specificat că este acoperită cu țiglă, ceea ce pentru împrejurările de acolo era ceva rar întâlnit. Aceasta a fost biserică inițială a mănăstirii, care a existat până după stabilirea granițelor Kocea⁶, când turcii au ars-o din dorința de răzbunare.

Vizitând Serbia, regiuni, locuri, mănăstiri și obiective turistice pe la începutul veacului al XIX-lea, Ioachim Vuici⁷ nota că biserică de la Tumane este

⁶ Granițele Kocea se referă la teritoriul eliberat de rebelii sârbii în timpul războiului austro-turc din 1788-1791, când, pentru o scurtă perioadă (1788-1789), armata sârbă, organizată de habsburgi, condusă de Kocea Angelkovici (de unde și numele istoriografic al mișcării), a capturat diferite părți centrale ale Serbiei otomane. Pe 8 octombrie 1789 teritoriul sârb eliberat a fost extins și a devenit protectorat habsburgic sub administrație militară. Mai târziu, prin Tratatul de la Șișatovaț din anul 1791, forțele habsburgice au fost nevoite să se retragă, iar întregul teritoriu eliberat a fost returnat otomanilor, punând capăt și nădejdi sârbilor de a obține vreo eliberare printr-o alianță cu habsburgii. (*n. trad.*)

⁷ Ioachim Vuici (1772-1847) a fost un scriitor, dramaturg, actor și călător sârb. Numeroasele sale impresii de călătorii și lucrări literare i-au stabilit influența în noua capitală a Serbiei

renovată, fiind micuță, parțial pictată și decorată după rânduielele slujirii creștinești.

Biserica din vremea cneazului Miloș, precum și toate clădirile anexe au existat până în anul 1910 când, din pricina crăpăturilor mari, zidurile au fost dărâmate, rămânând doar temelia. În cursul următorilor paisprezece ani Mănăstirea Tumane nu a avut biserică deoarece circumstanțele au fost de așa natură încât au împiedicat reconstrucția celei distruse: printre acestea și Primul Război Mondial, care s-a dus în acei ani și la care Serbia a participat activ. Biserica actuală a fost zidită și sfințită în anul 1924.

Viețuitorii Mănăstirii Tumane

În decursul Evului Mediu, cu excepția menționării Cuviosului Zosima Sinaitul, nu sunt cunoscute date despre alți viețuitori ai Mănăstirii Tumane și felul în care își duceau nevoița monahală. În această privință, într-un recesământ turcesc din veacul al XVI-lea se face pomenire pentru prima dată de doi monahi, viețuitori ai acestui sfânt locaș. Mai apoi, abia în anul 1735 este pomenit starețul Isaia, ca reprezentant al monahilor, prezent la sinaxa de la Karloviț.⁸ Din aceste două referințe istorice se poate

– Kraguievaț, devenind director al Teatrului Princiar de la Kraguievaț, a fost unul dintre cei mari dramaturgi și scriitori sârbi de la sfârșitul veacului al XVIII-lea și începutul celui de-al XIX-lea, fiind cunoscut drept „părintele teatrului sârb”. Era poliglot: vorbea italiană, germană, franceză, engleză, maghiară, precum și greacă și latină.

⁸ Cetatea Sremski Karloviț a fost menționată pentru întâia dată în anul 1308. Aici a fost sediul Mitropoliei Sârbe și la înce-

preconiza că în timpul stăpânirii otomane Mănăstirea Tumane a fost un sfânt locaş mic cu unul sau câţiva monahi, şi, cu toate că a fost atacată şi ruinată, a supravieţuit vicisitudinilor vremurilor de restrişte. În decursul veacului al XIX-lea mănăstirea a rămas activă, continuând şi în veacul al XX-lea să slujească Dumnezeui celui Viu; chiar şi în perioada în care a rămas fără biserică, se slujea într-un paraclis.

În anul 1936, odată cu strămutarea obştii ruso-sârbe de la Mănăstirea Milkovo la Tumane, sfântul locaş a căpătat un alt aspect, devenind mai înfloritor atât din punct de vedere duhovnicesc şi al slujirii liturgice, cât şi din punct de vedere economic şi administrativ. A fost înălţat un nou corp de chilii şi s-a urmărit atingerea unor obiective trebuincioase pentru ca obştea monahală extinsă să poată lucra şi duce o vieţuire lipsită de griji şi tulburări. Monahii ruşi au adus cu ei icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului din Kursk care până în ziua de azi este un odor de mare preţ printre obiectele sfinte care împodobesc Mănăstirea Tumane. În anul 1936 au fost descoperite şi sfintele moaşte ale Cuviosului Zosima ceea ce a împropăţat şi a răspândit în popor amintirea veşnic vie a sfântului. Din anul 1936 până la începutul celui de-al Doilea Război Mondial numărul vieţuitorilor mănăstirii a sporit vizibil, însă, din pricina tulburărilor şi a nesiguranţei vremurilor, în perioada postbelică, odată cu instalarea comunismului, mulţi

putul veacului al XVIII-lea a fost înfiinţat primul seminar din Serbia pentru formarea preoţilor ortodocşi.

dintre părinţii mănăstirii au plecat în ţinuturi mai sigure, mănăstirea aflându-se într-o situaţie dificilă, cu un număr mic de vieţuitori. Însă şi în aceste condiţii obştea sfântului locaş a rămas activă, lucrătoare, renovând corpurile de chilii şi clădirile anexe, precum şi străvechea sihăstrie a Cuviosului Zosima, ajutând duhovniceşte pe toţi cei ce îi treceau pragul şi rugându-se pentru întreaga lume.

Având în vedere numărul mic de vieţuitori ai mănăstirilor din Eparhia Branicev, multe dintre locaşurile sfinte au fost încredinţate monahilor. Astfel că la propunerea Episcopului Hrizostom de Branicev, în anul 1966, sfântul locaş Tumane s-a transformat în mănăstire de maici cu vieţuire de obşte.

La sfârşitul veacului al XX-lea, sub conducerea înțeleaptă şi întreprinzătoare a maicii stareţe Matrona, mănăstirea a cunoscut cea mai înfloritoare perioadă, pe parcursul căreia întregul sfânt locaş a sporit atât din punct de vedere duhovnicesc, cât şi administrativ, o atenţie deosebită fiind acordată bisericii, ce a fost renovată şi pictată integral.

În anul 2014, prin hotărârea Vlădicăi Ignatie, Episcop de Pojarev şi Branicev, Mănăstirii Tumane i s-a înapoiat statutul de mănăstire de călugări cu vieţuire de obşte. Astăzi acest sfânt locaş are cea mai numeroasă obşte de călugări din Eparhia Branicev.

Viața Sfântului și purtătorului de Dumnezeu Părintelui nostru Zosima Sinaitul, pustnicul și făcătorul de minuni de la Mănăstirea Tumane

Propovăduind slava lui Dumnezeu, cu care s-au încununat sfinții în veșnicie, Psalmistul David exclamă: *Întru pomenire veșnică va fi dreptul.*⁹ Aceste cuvinte prorocști și mărturisitoare se împlinesc și în timp, dezvăluindu-i în chip minunat pe oamenii sfinți în Biserica lui Dumnezeu, care, precum lumina zilei celei veșnice, strălucesc înaintea credincioșilor, întărindu-i într-o viețuire autentică în Hristos.

Sfinții sunt prietenii lui Hristos, cel dintâi rod al preoției împărătești și cei ce împreună cu Apostolii vor sta la Judecata lumii. De aceea, Sfânta Biserică păstrează mărturii despre ei, întărite prin cuvintele Sfântului Pavel, Apostolul neamurilor, care bine-vestește: *„Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârșit, credința am păzit. De acum mi s-a gătit cununa dreptății, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător, și nu numai mie, ci și tuturor celor ce au iubit arătarea Lui.”*¹⁰

În taina Sfântei Euharistii, prin Sfânta Împărtășanie, prin unirea cu „Unul Sfânt, Unul Domn Iisus

Hristos întru slava lui Dumnezeu Tatăl”,¹¹ oamenii nu doar că se unesc, ci se și transfigurează. Cei care țin această chezășie neștirbită, își iau crucea și-l urmează lui Hristos.¹² Biserica îi prăznuiește de-a lungul veacurilor, având în minte cuvintele liturgice ale Sfântului Vasile cel Mare: „...ai făcut minuni prin sfinții Tăi, care au bineplăcut Ție din fiecare neam.”¹³

Printre sumedeniile de sfinți, care au strălucit în ceata cuvioșilor părinți, fără nici o îndoială, un loc și o însemnătate aparte are și Avva Zosima Sinaitul, minunatul pustnic, smeritul ascet și neostenitul rugător înaintea lui Dumnezeu. Luând în considerare răstimpul petrecerii sale în această lume, Cuviosul Zosima a viețuit și a trecut la cele veșnice la sfârșitul veacului al XIV-lea, în vremea binecredinciosului cneaz Lazăr. Privit dintr-o dimensiune eshatologică, cu voia și mila lui Dumnezeu, viețuiește veșnic, împlinind cuvintele Domnului: *Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credin-*

¹¹ Răspunsul stranei în cadrul Dumnezeieștii Liturghii, când, la cutremurătoarele cuvinte ale preotului slujitor: „Sfintele sfinților!”, mărturisește că nimeni nu este sfânt, drept și fără de păcat în afară de Dumnezeu, răspunzând: „Unul Sfânt, Unul Domn...” Căci nesocotind porunca dumnezeiască, Adam a adus nunta și toți cei ce se nasc din el „se zămislESC în fără-delegi” căzând sub osânda protopărinților noștri. Eva, aprinzându-se spre plăcere, a născut în păcat, iar noi, căzând sub osânda protopărinților noștri spunem „că în păcate m-a născut maica mea”. Doar prin Adam cel Nou, prin unirea cu „Unul Sfânt, Unul Domn...” ne izbăvim de această osândă. (n. trad.)

¹² cf. Marcu 8, 34.

¹³ Vezi Anaforaua Sfântului Vasile cel Mare.

⁹ Psalm 111, 6.

¹⁰ 2 Timotei 4, 7-8.

cioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău.¹⁴

În cadrul istoric, biografia acestui slujitor al credinței a rămas tănuită de lume, fiind cunoscută doar de Dumnezeu, Cel ce l-a proslăvit pe alesul Său. Lepădându-se de lume, Cuviosul Zosima a luat jugul lui Hristos, afierosindu-se unei viețuiri pustnicești.

După fericita sa trecere din această viață, a dobândit de la Domnul darul de a mijloci și a întări în credință pe toți cei ce i se roagă. Astfel, mulțime de popor se apropie cu credință de sfintele sale moaște și, punându-și nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu și ocrotirea sa, primesc răspuns la cererile lor. Timp de veacuri, Cuviosul Zosima a fost și a rămas pildă de nevointă pentru viețuitorii Mănăstirii Tuman.

În paginile acestei lucrări vom descrie cu puteri omenști nevrednice și mărginite cele puțin cunoscute despre acest ascet evlavios, mai cu seamă istorisirea despre trecerea sa la cele veșnice, cinstirea adusă de popor prin mărturiile credincioșilor despre minunile săvârșite prin mijlocirea sa, precum și slujba și acatistul.

Având în vedere că viețuirea și nevointele pustnicești ale Cuviosului Zosima au rămas tănuite, pentru a ne face o imagine limpede a personalității sale, e necesar ca în rândurile ce urmează să aducem câteva lămuriri legate de conceptul și însemnătatea lucrării monahale isihaste în Biserica Ortodoxă, precum și despre importanța sa istorică.

¹⁴ Matei 25, 23.

Isihasmul

Isihasmul ortodox s-a ivit încă de la cele mai timpurii începuturi ale monahismului și este rodul experienței ascetice de veacuri, având ca scop ultim unirea minții cu inima și vederea luminii necreate. Izvorând dintr-o lucrare de adâncă pocăință și de luptă împotriva *legii păcatului*,¹⁵ ce lucrează în firea umană, isihasmul constituie cea mai potrivită metodă de concentrare și de înălțare a sufletului la comuniunea cu Dumnezeu. Isihasmul este o călăuzire evanghelică, mai limpede exprimat prin cuvintele Sfântului Apostol Luca: *Împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul nostru*¹⁶ și este întărită prin cuvintele Sfântului Apostol Pavel: *Rugați-vă neîncetat*.¹⁷

Pe scurt, fundamentul isihasmului constă în poziția lucrătoare spre pocăință, ce se restabilește prin dobândirea virtuților ascetice, în scopul curățirii inimii de patimi și al dobândirii rugăciunii neîncetate. O astfel de lucrare ascetică o duce isihastul ce viețuiește în nevointă cu dorul trăirii luminii necreate, văzută de Apostoli la Schimbarea la Față a Domnului.

Isihastul urmează calea liniștirii, isihia¹⁸ care reprezintă esența tradiției ortodoxe; isihia este inspirată

¹⁵ cf. Romani 7, 23.

¹⁶ Luca 17, 21.

¹⁷ 1 Tesaloniceni 5, 17.

¹⁸ Termenul „isihia” provine din grecescul „ἡσυχία” și are înțelesul de „liniștire, tăcere”. Isihia, înțelesă ca trăire în comuniune cu Dumnezeu și contemplare a Sa și a rașunilor din jurul Său, era firescul din Rai dinainte de căderea lui Adam în păcat, pentru că Dumnezeu l-a creat pe om pentru dobândirea îndumnezeirii și a nemuririi prin comuniune cu El. (n. trad.)